

Inhoudsopgave

1. Is het mogelijk, als gemeente, gratis camperplaatsen te realiseren in het centrum van Wijchen?	2
1.1 Wet Markt en Overheid.....	2
1.1.1 Uitzonderingen Wet MenO: algemeen belangvaststelling.....	2
1.1.2 Uitzonderingen Wet MenO: marktfaalen.....	3
1.2 Conclusie en advies met betrekking tot Wet MenO	3
1.2.1 Randvoorwaarden en kanttekeningen voor aanwijzen gratis camperplaatsen in openbare ruimte	3
2. Op welke andere manieren kunnen gratis camperplaatsen worden gerealiseerd in het centrum van Wijchen?	4
2.1 Inrichting en beheer door lokale ondernemers/particulieren	4
2.2 Verpachten van parkeerplaatsen in de openbare ruimte	4
2.2.1 Voordelen inrichting en beheer door particulieren	4
2.3 Conclusie en advies met betrekking tot inrichting en beheer door particulieren.....	4
2.3.1 Randvoorwaarden en kanttekeningen voor inrichten camperplaatsen op particuliere of openbare grond.....	4

1. Is het mogelijk, als gemeente, gratis camperplaatsen te realiseren in het centrum van Wijchen?

1.1 *Wet Markt en Overheid*

Volgens de brief die Autoriteit Consument en Markt (ACM) op 19 juni 2015 heeft verstuurd aan de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), zijn gemeenten in strijd met de Wet Markt en Overheid (Wet MenO) wanneer zij gratis camperplaatsen aanbieden in de openbare ruimte. Deze wet stelt dat de overheid (of overheidsinstanties) bij economische activiteiten geen oneerlijke concurrentie mag zijn voor particuliere ondernemingen.

Een economische activiteit wordt in eerdergenoemde brief gedefinieerd als “elke activiteit die bestaat uit het aanbieden van goederen en diensten op een bepaalde markt”. Wanneer overheidsorganisaties handelen in de uitoefening van overheidsgezag, verrichten zij *geen* economische activiteit. Dit is niet het geval in het aanbieden van camperplaatsen; gemeenten hebben niet de wettelijke taak om gratis camperplaatsen aan te bieden. Wanneer gemeenten dit alsnog doen, zijn zij oneerlijke concurrenten voor particulieren. Daaruit kan de conclusie worden getrokken dat het aanbieden van gratis camperplaatsen in strijd is met de Wet MenO en dus niet mag.

Sterker nog, in een initiatiefnota van de Tweede Kamer voor de wijziging van de Wet MenO¹ staat aangegeven dat in beginsel overheden geen economische activiteiten uitvoeren die ook door private partijen kunnen worden aangeboden. Dit vanuit de gedachte dat ondernemers deze efficiënter en beter voor hun rekening kunnen nemen.

1.1.1 *Uitzonderingen Wet MenO: algemeen belangvaststelling*

Er zijn mogelijkheden om uitzonderingen te maken op de wet MenO, bijvoorbeeld wanneer het algemeen belang aangetoond kan worden van het aanbieden van gratis camperplaatsen. Een algemeen belangvaststelling houdt in dat de economische activiteit van de gemeente (zoals eerder beschreven) *buiten* de wet MenO wordt geplaatst, en dus plaats mag vinden. Hieraan gaat een aantal stappen vooraf.

a) *Activiteit, prijsstelling en doelgroep*

Ten eerste moet zo concreet mogelijk omschreven worden wat de economische activiteit en de doelgroep is. In dit geval gaat het om het aanbieden van één of twee gratis camperparkeerplaatsen in het centrum van Wijchen zonder basisvoorzieningen. Deze camperplaatsen zijn bestemd voor campers die op doorreis zijn en hooguit één à twee nachten willen overnachten in het centrum van een dorp of stad, maar *niet* op een camping willen staan (ca. 40% van de 90.000 geregistreerde campers in Nederland^{2,3}).

b) *Algemeen belang*

Ten tweede zal omschreven worden welk algemeen belang gediend wordt en op welke manier. In dit geval gaat het over de uitbreiding van het toerisme en de culturele activiteiten in Wijchen. Het beoogde doel is meer belangstelling genereren voor Wijchen als culturele of toeristische bestemming. De beoogde doelgroep is de lokale (culturele) ondernemingen, zoals het museum, supermarkten, en horeca gelegenheden in of rondom het centrum. Met het vergroten van het aanbod toeristische verblijfsmogelijkheden willen we meer toeristen naar Wijchen trekken, in dit specifieke geval Wijchen-centrum, die hier meer uitgeven. Hierdoor stimuleren we de lokale economie en dientengevolge de werkgelegenheid voor onze inwoners.

¹ Initiatiefnota 34 316, nr. 2, p.5 e.v.

² NKC, 2013

³ Bovag, 2014

c) *Gevolgen voor derden*

Ten derde moeten de gevolgen voor derden bepaald worden van de algemeen belangvaststelling, er kan namelijk beargumenteerd worden dat er ondernemers zijn die met de gemeente concurreren op dit gebied (bijvoorbeeld lokale campinghouders). De gevolgen voor deze ondernemers is dat zij inkomsten mislopen.

1.1.1.1 *Voordelen algemeen belangvaststelling*

In het geval van gratis camperplaatsen is er een aantal voordelen of positieve gevolgen op te noemen. Ten eerste is dat de verrijking en uitbreiding van het aanbod verblijfstoerisme binnen Wijchen. Wijchen zal met het aanbieden van de camperplaatsen een nieuwe doelgroep aanspreken zoals eerder besproken. Waar de groep campers die op doorreis is Wijchen eerst zal vermijden omdat zij geen overnachtingsmogelijkheid van hun keuze treffen, kan deze groep er nu voor kiezen te overnachten in Wijchen omdat er de ruimte voor is. Ten tweede, zo blijkt uit eerder genoemd onderzoek van de NKC (2013), geven campers gemiddeld €63,- per dag, per camper (2 personen) uit. Dit zijn inkomsten die zonder de gratis camperplaatsen niet opgebracht worden en die de lokale ondernemingen alleen maar ten goede zullen komen. Ten derde wordt het recreatieseizoen aanzienlijk verlengd omdat de camper gedurende het hele jaar gebruikt kan worden.

1.1.2 *Uitzonderingen Wet MenO: marktfalen*

Een andere uitzondering op de Wet MenO kan gemaakt worden in het geval van marktfalen. Dit houdt in dat overheden economische activiteiten mogen verrichten in het geval dat de markt erin faalt deze activiteiten zelf te verrichten. In het geval van de camperplaatsen houdt dit in dat ondernemers in Wijchen de kans moeten krijgen om camperplaatsen in te richten op hun eigen terrein. Wanneer hier door de ondernemers geen gehoor aan wordt gegeven kan er gesproken worden van marktfalen; 'de markt' voorziet de vraag niet van een aanbod, terwijl de vraag er wel is. Er moet duidelijk aangetoond worden dat de doelgroep die een specifieke vraag heeft en dat daar niet aan voldaan.

1.2 *Conclusie en advies met betrekking tot Wet MenO*

Op basis van de Wet MenO wordt geadviseerd de camperplaatsen *niet* vanuit de gemeente te ontwikkelen en gratis aan te bieden. Het uitgangspunt van de Wet MenO is dat gemeenten geen economische activiteiten verrichten tenzij het een uitzonderingssituatie betreft of een overheidsinstantie wettelijk verplicht is deze economische activiteit te verrichten.

Gemeenten mogen economische activiteiten verrichten (en dus uitgezonderd worden van de Wet MenO) wanneer vastgesteld wordt dat de economische activiteit in het algemeen belang is.

1.2.1 *Randvoorwaarden en kanttekeningen voor aanwijzen gratis camperplaatsen in openbare ruimte*

Naast voordelen brengen gratis camperplaatsen ook nadelen met zich mee wanneer deze door de gemeente beheerd worden. Ten eerste kan het tot protest en bezwaar leiden vanuit de lokale campinghouders. Zij kunnen inkomsten mislopen doordat de campers op de gratis plaatsen gaan staan. Ten tweede, zo blijkt uit navraag bij andere gemeenten⁴, kunnen omwonenden overlast ondervinden aan de campers wanneer deze in de nabije omgeving staan (denk aan geluidsoverlast of overtollig afval, maar ook het uitzicht op grote campers dat niet past binnen het aangezicht van Wijchen). Hierover zal dus goed nagedacht moeten worden bij de keuze voor een locatie. Om overlast voor omwonenden zo beperkt mogelijk te houden. Ten derde is het lastig te handhaven welke camper wanneer aangekomen is op de parkeerplek en wanneer deze verzocht moet worden weer te vertrekken; het overzicht raakt snel verloren.

Kortom: bij de realisatie zijn beheerkosten en overlast omwonenden randvoorwaarden.

⁴ Gemeenten Epe, Oude IJsselstreek, en Bronckhorst

Er wordt aanbevolen om de gratis camperplaatsen op een andere wijze te realiseren, zoals beschreven in de rest van dit adviesrapport.

2. Op welke andere manieren kunnen gratis camperplaatsen worden gerealiseerd in het centrum van Wijchen?

Op twee andere manieren kunnen gratis camperplaatsen worden gerealiseerd zonder dat de gemeente in overtreding is van de Wet MenO. Ten eerste kunnen particuliere ondernemers enkele parkeerplaatsen op hun eigen terrein inrichten voor campers. Ten tweede kunnen parkeerplaatsen ingericht worden in de openbare ruimte en vervolgens verpacht worden aan lokale ondernemers of particulieren. In beide gevallen zal het beheer van de parkeerplaatsen onder de onderneming/particulier vallen. De gemeente zal de eenmalige kosten voor de inrichting van de parkeerplaats vergoeden. Beide opties zullen toegelicht worden in de volgende gedeelten.

2.1 Inrichting en beheer door lokale ondernemers/particulieren

De inrichting van camperplaatsen kan door lokale ondernemers op zich genomen worden. Zo kunnen particulieren of eigenaren van restaurants, sportscholen, hotels, etc., twee parkeerplaatsen voor campers aanwijzen op hun eigen terrein. De gemeente kan dan eenmalig kosten vergoeden voor de inrichting (zoals het plaatsen van borden) waarna het beheer van de parkeerplaatsen geheel overgedragen wordt aan de eigenaar. De eigenaar van de onderneming kan zelf bepalen of hij kosten o.i.d. wil rekenen voor het gebruik van de parkeerplaatsen, dat staat hem vrij.

2.2 Verpachten van parkeerplaatsen in de openbare ruimte

De gemeente kan tevens in de openbare ruimte twee parkeerplaatsen inrichten voor campers, en deze plaatsen vervolgens verpachten aan lokale ondernemers of particulieren. Zij huren dan de parkeerplaatsen en nemen het beheer ervan volledig over. Ook hier geldt dat zij zelf kunnen bepalen of zij hier kosten o.i.d. aan verbinden.

2.2.1 Voordelen inrichting en beheer door particulieren

Er is een aantal voordelen te benoemen wanneer de camperplaatsen en het beheer ervan aan particulieren wordt toebedeeld. Ten eerste overtreedt de gemeente de Wet MenO niet. Ten tweede hoeft de gemeente geen toezicht te houden op de camperplaatsen of rekening te houden met eventuele onderhouds- of schoonmaakkosten. Ten derde zal er minder protest vanuit de lokale ondernemers komen vanwege oneerlijke concurrentie, omdat zij zelf de kans hebben om een camperplaats in te richten. Ten vierde zal het ook minder overlast veroorzaken. Het opruimen van afval wordt door de eigenaar of particulier gedaan, en wanneer de campers op een zakenterrein geparkeerd staan zal geluidsoverlast ook niet aan de orde zijn.

2.3 Conclusie en advies met betrekking tot inrichting en beheer door particulieren

In eerste instantie wordt geadviseerd de camperplaatsen in te richten op particuliere grond van lokale ondernemers die zich hiervoor aanmelden. Indien ondernemers zich niet melden of hier niet voor open staan, kunnen twee parkeerplaatsen in de openbare ruimte worden gerealiseerd die verpacht worden aan particulieren die het beheer van deze parkeerplaatsen op zich nemen.

2.3.1 Randvoorwaarden en kanttekeningen voor inrichten camperplaatsen op particuliere of openbare grond

Enige randvoorwaarden en kanttekeningen zijn aan de orde wanneer ondernemers parkeerplaatsen inrichten en beheren of wanneer de gemeente parkeerplaatsen inricht in de openbare ruimte. Ten eerste moeten de parkeerplaatsen niet voorkómen dat anderen die willen parkeren op de parkeerplaatsen (met reguliere auto's bijvoorbeeld) gehinderd worden. Met andere woorden: de parkeerdruk mag niet worden verhoogd. En ten tweede moeten lokale ondernemers en/of particulieren voldoende tijd krijgen om zich aan te melden voor de inrichting van een camperplaats. Op deze

manier blijft er een eerlijke kans voor iedere ondernemer of particulier in Wijchen om een dergelijke plaats in te richten of te huren.

2.3.1.1 Marktfalen

Wanneer particulieren of ondernemers zowel parkeerplaatsen niet willen inrichten op hun eigen terrein, als parkeerplaatsen in de openbare ruimte niet willen huren en/of beheren, terwijl er wel vraag is naar dit soort parkeerplaatsen, pas dan kan gesproken worden van *marktfalen* (zoals eerder aangegeven in sectie 1.1.2). In dit geval is het de gemeente toegestaan economische activiteiten te ondernemen en dus gratis camperplaatsen in te richten en tevens ook het beheer ervan op zich te nemen.